

Jules Bordet Instituut

Persmap

Inhoud

Inleiding door de Algemene Directie	3
Het Jules Bordet Instituut: Geneeskunde op topniveau tegen kanker	5
Voorstelling van het Instituut	5
De drie missies van het Instituut	6
Het Instituut in enkele cijfers (2015).....	6
De bouw van het nieuwe Jules Bordet Instituut: trots op het verleden, focus op de toekomst..	8
Het Nieuwe Jules Bordet Instituut – Toekomstig kankercentrum van Brussel.....	8
Het project	10
De grote krachtlijnen van het nieuwe Jules Bordet Instituut.....	15
Het nieuwe Jules Bordet Instituut in cijfers	17
Accreditatie en certificatie OECI: optimalisering van de kwaliteit	18
Comprehensive Cancer Center	18
Waarborg voor kwaliteit	18
Medisch Algemeen Directeur van het Jules Bordet Instituut én OECI-voorzitter	19
Organisatie van Europese kankerinstellingen – OECI	20
Onderzoek in het Jules Bordet Instituut: kanker bestrijden en verslaan	21
Klinisch onderzoek.....	21
Translationeel onderzoek.....	22
Op het onderzoeksdomein worden elk jaar opnieuw reuzenstappen gezet.....	22
De tumortheek: een collectieve inspanning voor de zieken en voor de wetenschap	24
Opsporing en preventie: voorkomen en opsporen om beter te verzorgen.....	26
Enkele cijfers	26
Primaire of secundaire preventie	26
Preventie en opsporing van kanker in het Jules Bordet Instituut	27
Een gepersonaliseerd preventieplan	27
De Vrienden van het Bordet Instituut: de kanker de pas afsnijden	28
De missies	28
De projecten	29
Perscontact – Jules Bordet Instituut	31

Inleiding door de Algemene Directie

Het Jules Bordet Instituut: hét centrum voor kankerbestrijding in de 21e eeuw

Stéphane Rillaerts,
Algemeen Directeur

Dr. Dominique de Valeriola,
Medisch Algemeen Directeur

Al decennialang is het Jules Bordet Instituut nationaal en internationaal befaamd voor de kwaliteit van zijn behandeling van patiënten die getroffen zijn door een kanker, voor zijn betrokkenheid in het onderzoek naar deze ziekte en voor de moderne verzorgingstechnieken die het hanteert. Dankzij deze bijdrage kunnen in België vandaag ongeveer 60% van de correct opgespoorde en verzorgde kankers ook genezen worden.

Het Instituut heeft resoluut gekozen voor een ontwikkelingsprogramma waarmee het overstapt naar een nieuwe dimensie, op maat van wat in de 21e eeuw vereist is voor de kankerbestrijding. In de voorbije jaren werden stap voor stap diverse essentiële strategische beslissingen doorgevoerd:

- dankzij de bouw van een volledig nieuw complex in de buurt van het Erasmusziekenhuis en van de medische faculteit van de ULB (Université Libre de Bruxelles) in Anderlecht wordt het oppervlak uitgebreid van 30.000 naar 80.000 m², zodat er een toename met meer dan 50% is voor de opnamecapaciteit, de ruimte voor spitstechnologische apparatuur en de laboratoria voor onderzoek. Dit nieuwe gebouw zal volgens plan in 2020 in gebruik genomen worden;*
- de consolidatie van een medisch team en van referentieverzorging, evenals een directieteam dat de diverse departementen op gecoördineerde wijze beheert en dat borg staat voor coherentie van middelen in dienst van de missies van het Instituut;*
- de uitwerking van een eigen en specifieke strategische lijn in de strijd tegen kanker die aansluit op deze van de dienstverlening van de Brusselse openbare ziekenhuizen, in nauwe coördinatie met de universitaire roeping van het Erasmusziekenhuis en de academische missies van de ULB.*

Dát is de nobele taak die elke dag meer dan 1000 medewerkers inspireert. Elk van hen levert zijn of haar bouwsteen voor dit complexe gebouw, in een politieke en institutionele context die voortdurend evolueert, en met beperkte financiële middelen. Wij danken hen van harte voor hun toewijding. Wij zijn trots dat wij hen mogen vergezellen in dit boeiende avontuur.

Dr. Dominique de Valeriola
Medisch Algemeen Directeur

Stéphane Rillaerts
Algemeen Directeur

Het Jules Bordet Instituut: Geneeskunde op topniveau tegen kanker

Voorstelling van het Instituut

Het Jules Bordet Instituut is een geïntegreerd multidisciplinair centrum, uniek in België; het is een autonoom ziekenhuis dat volledig gericht is op patiënten die aan kankeraandoeningen lijden.

Al meer dan 75 jaar levert het Jules Bordet Instituut zijn patiënten ultramoderne diagnostische en therapeutische diensten om kanker te voorkomen, op te sporen en actief te bestrijden. Het Instituut heeft zichzelf drie missies toebedeeld: verzorging, onderzoek en opleiding. De grootste experts op het domein van kanker wensen hier te werken gezien de internationale faam van het Instituut. Dankzij zijn innovatieve spirit kon het Instituut meewerken aan de ontwikkeling en de ontdekking van nieuwe belangrijke technieken voor diagnostiek en behandeling, en dit met als doel zo snel mogelijk nog méér te kunnen betekenen voor de patiënten.

In mei 2013 verwierf het Jules Bordet Instituut officieel de accreditatie en de certificatie van de OECI (Organisation of European Cancer Institutes) als "Comprehensive Cancer Centre" (geïntegreerd centrum voor kankerbestrijding), een kwaliteitslabel dat voorbehouden is voor de instellingen die multidisciplinaire oncologische behandeling leveren met integratie van onderzoek en opleiding. Dit is een primeur voor België.

Het Jules Bordet Instituut maakt deel uit van het ziekenhuisnetwerk Iris en dat van de ULB, en sinds kort ook dat van het Brusselse CHU (Centre Hospitalier Universitaire de Bruxelles). Met zijn 160 bedden die allemaal bestemd zijn voor kankerpathologie, realiseert het Instituut elk jaar meer dan 6000 ziekenhuisopnames voor patiënten, 75.000 consultaties en 12.000 oncologische behandelingen voor ambulante patiënten. Om op gepaste wijze in te spelen op de demografische en wetenschappelijke ontwikkelingen van morgen wordt momenteel op de ULB-campus in Anderlecht, naast het Erasmusziekenhuis, een nieuw Jules Bordet Instituut gebouwd. De ingebruikname is gepland in 2020.

Ontdek het bouwproject voor het Jules Bordet Instituut op pagina 8.

De drie missies van het Instituut

1. Zorgverstrekking

De specificiteit van het Jules Bordet Instituut schuilt in de echte multidisciplinariteit van de diagnostische en therapeutische aanpak. Zodra er een diagnose gesteld is, worden beslissingen inzake de behandeling genomen in samenspraak en overleg met gespecialiseerde artsen en expert-zorgprofessionals voor het betrokken kankertype: oncologen, chirurgen, radiotherapeuten enz. Voor deze therapeutische strategieën worden de modernste technieken ingeschakeld.

2. Onderzoek

Een fundamenteel aspect van het Jules Bordet Instituut is de nauwe integratie van het onderzoek in de medische praktijk. Patiënten kunnen deelnemen aan klinische studies voor de nieuwste therapeutische modaliteiten. Zo kunnen ze het snelst profiteren van de nieuwste ontdekkingen in de onderzoekslaboratoria. Vele programma's voor klinisch onderzoek lopen in samenwerking met andere nationale en internationale centra en netwerken voor kankerbestrijding.

3. Opleiding

Op academisch vlak en in het kader van de missies die ons werden toevertrouwd door de Université Libre de Bruxelles, geniet het Jules Bordet Instituut faam voor de kwaliteit van zijn onderwijs. Elk jaar kiezen tientallen studenten geneeskunde en aankomende specialisten voor een opleiding bij onze medische teams.

Het Instituut in enkele cijfers (2015)

- 96,6% van de patiënten zijn tevreden over hun ervaringen met het Instituut
- 1.000 professionals tot uw dienst
- 160 artsen-specialisten
- 51 artsen in opleiding tot specialist
- 196 opgeleide leerling-artsen

- 160 ziekenhuisbedden
- 5.818 opnames
- 40.094 ziekenhuisdagen
- 15.562 toelatingen tot dagopname
- 4.807 multidisciplinaire oncologische raadplegingen
- 5.007 chirurgische ingrepen
- 1.970 radiotherapeutische behandelingen
- 82.624 medische raadplegingen waarvan 11.031 met opsporing en preventie van kanker
- 4.486 consultaties van psychologen en paramedici
- 93 klinische studies, open voor patiënten
- 722 patiënten opgenomen in klinische studies
- 199 wetenschappelijke publicaties, met een gemiddelde impactfactor van 5,3

De bouw van het nieuwe Jules Bordet Instituut: trots op het verleden, focus op de toekomst

Het Nieuwe Jules Bordet Instituut – Toekomstig kankercentrum van Brussel

Het Jules Bordet Instituut is ruim 75 jaar lang actief geweest in het hartje van Brussel, dicht bij de Hallepoort. Het verhuist nu om het hoofd te bieden aan belangrijke ontwikkelingen zoals de toename van het aantal patiënten en van de behoeften aan alsmaar performantere technologieën waarvoor meer ruimte nodig is. Het nieuwe Jules Bordet Instituut zal in 2020 de deuren openen op de Erasmus-campus van de ULB. Door deze verhuizing wordt het Jules Bordet Instituut dé referentie van een heus Brussels kankercentrum in overleg met de onderzoekslaboratoria van de Université Libre de Bruxelles, het Erasmusziekenhuis en de ziekenhuizen van het IRIS-netwerk.

Alliantie tegen kanker

Het initiatief voor de wederopbouw van het Jules Bordet Instituut in de buurt van het universitaire Erasmusziekenhuis en de medische faculteit van de Université Libre de Bruxelles kwam van de artsen van het Instituut en past in een partnerschap dat in 2005 werd opgezet tussen de autoriteiten van de ULB, de Stad Brussel en het OCMW van Brussel. Deze samenwerking, vastgelegd in een kaderovereenkomst, steunt op grote gedeelde strategische krachtlijnen, meer bepaald inzake ziekenhuisverzorging, medische opleiding en onderzoek. De ambitie was een groot Brussels universitair kankercentrum te creëren (ULB - Jules Bordet Instituut) dat alle beste krachten van de partners in de strijd tegen kanker verenigt rond het referentiecentrum Jules Bordet Instituut.

Om deze ambitie te concretiseren moet dit universitaire ziekenhuisproject uitgaan van medische en academische plannen. Het eerste steunt op de multidisciplinaire begeleiding van de patiënt om hem een optimaal zorgtraject binnen het ziekenhuisnet te garanderen. Het tweede heeft als doel het universitaire karakter van elke instelling te promoten en te ontwikkelen.

Dit nieuwe kankercentrum zal alle ziekenhuisdiensten en de meest innovatieve medische technologieën integreren (onmisbaar om de best mogelijke multidisciplinaire oncologische verzorging aan te bieden), maar ook belangrijke infrastructuren voor klinisch en translationeel onderzoek.

Partnerkeuze

Het project geniet de hoge bescherming van de Stad Brussel die het initiatief van meet af aan ondersteund en gepromoot heeft. Verder werden ook andere actoren betrokken bij de beslissingen: het OCMW van Brussel, IRIS (netwerk van Brusselse openbare en academische ziekenhuizen), de Medische Raad van het Instituut, de ULB en haar faculteit geneeskunde evenals het Erasmusziekenhuis hebben actief meegewerkt aan de ontwikkeling van dit project.

De aantrekkingskracht van het Universitair Kankercentrum (Jules Bordet - ULB) impliceert de ontwikkeling van een strategie van partnerschap tussen ziekenhuizen en samenwerking met

de industriële en meer bepaald de farmaceutische sector. Deze samenwerkingen bevorderen de innovatie ten voordele van de patiënten en de economische bloei van het Brussels Gewest.

Financiering

De financiering van het nieuwe gebouw wordt mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Gewest (subsidie), een federale bijdrage (begroting financiële middelen), een subsidie van Beliris (20 miljoen euro) en belangrijke steun van de vereniging "De Vrienden van het Instituut Bordet" voor de onderzoekslaboratoria. Daarnaast loopt er voor het saldo een banklening.

Het project

Het nieuwe gebouw ("New Bordet") werd ontworpen met een drievoudige doelstelling:

- o zo goed mogelijk tegemoetkomen aan de behoeften van patiënten met kanker en hun naaste verwanten, zowel wat de kwaliteit van de zorgverstrekking betreft als voor hun welzijn en een vlot traject in het ziekenhuis bij hun komen en gaan,
- o de multidisciplinariteit van de oncologische zorgen promoten: we bedoelen hiermee de interactie tussen de artsen, verpleegkundigen, paramedici van de verschillende disciplines in de beslissingsprocessen rond de behandeling van de patiënten, en dit door het gebouw zodanig te ontwerpen en te organiseren dat de contacten tussen professionals vergemakkelijkt en gestimuleerd worden,
- o het kankeronderzoek maximaal integreren in de verzorging van de zieken door in het ziekenhuis zelf de onderzoekslaboratoria te huisvesten die nauw verbonden zijn met de activiteiten inzake klinisch onderzoek. Zo kunnen artsen en onderzoekers nauw samenwerken "rond het ziekbed".

Om maximaal te voldoen aan deze doelstellingen werden na een projectoproep op Europese schaal 17 voorstellen onderzocht. Het project werd uiteindelijk toevertrouwd aan het team van de tijdelijke vereniging Brunet Saunier - Archi 2000 - TPF, een groep van partners uit Parijs en Brussel die een eenvoudig, functioneel en weldoordacht gebouw heeft gepresenteerd:

- o kubusvormig, om multidisciplinaire interactie tussen de zorgprofessionals en de onderzoekers te bevorderen (liever dan een kam- of kruisvormige infrastructuur waar men voor overleg systematisch in een centraal punt moet samenkomen)
- o compact, om het aantal afgelegde stappen voor patiënten en professionals te beperken en tot schaalvergroting te komen
- o transparant en helder dankzij veel glas in de gevels en dankzij een "lichtput" in het midden van het complex om een rustgevende sfeer te garanderen en een aangename leefomgeving te bieden.

Bijzondere aandacht werd gegeven aan respect voor het milieu, met inertie van het gebouw, intrinsieke energiekwaliteiten, warmtekrachtkoppeling en een geothermische oplossing. De structuur is bovendien moduleerbaar, flexibel en in staat elementen met een hoge techniciteit (typisch voor een modern ziekenhuis) te integreren.

Beschrijving van het gebouw

Over het architecturale project werd nagedacht in overleg met programmatiekantoor Jacobs en de actoren op het terrein om de zorgtrajecten van patiënten en hun naaste verwanten evenals

de interacties tussen professionals te optimaliseren.

De verdeling van de volledige circulatiestroom verloopt vanuit een "straat" over de hele lengte van het gebouw, aan de binnenkant ervan: een regelrechte ruggengraat. Hier bevinden zich de liften, de onthaaldesks van de diverse diensten maar ook ruimtes voor de patiënten en hun omgeving zoals een wachtzaal met bibliotheek, cafetaria, een centrum voor gezondheidsopvoeding, de sociale dienst en een ruimte voor kinderen van patiënten.

De bovenste kelderverdieping (boven de verdieping met parkings en logistieke ruimtes) is volledig bestemd voor medisch-technische activiteiten met de diensten voor medische beeldvorming waaronder radiologie (mammografie, klassieke radiologie, NMR- en CT-scan), nucleaire geneeskunde (klassieke en PET-scan) en radiotherapie, het platform voor medische fysica en de oncologische apotheek. Alleen de noordzijde van dit niveau ligt echt ondergronds, zodat het overige gedeelte van extern daglicht geniet. Deze ligging levert een zeker voordeel op wat stralingsbescherming aangaat.

De gelijkvloerse verdieping, toegankelijk vanuit het voorplein, is voorbehouden voor de poliklinische consultatieactiviteit, bloedafnames en daghospitalisatie.

Op de eerste verdieping komt een auditorium voor wetenschappelijke meetings en opleidingen, evenals de kantoren van de zorgprofessionals en voor klinisch onderzoek, zodat zij snel beschikbaar zijn voor zowel ambulante als in het ziekenhuis verblijvende patiënten. Dankzij deze locatie zullen de professionals ook gemakkelijker multidisciplinair kunnen overleggen.

De tweede en de derde verdieping zijn bestemd voor de hospitalisatie. Op de ene zijn de geneeskundige activiteiten (medische oncologie en hematologie) gevestigd, evenals de afdeling voor intensieve oncologische verzorging, de urgentiedienst voor de patiënten van het Instituut en een afdeling voor het toedienen van de innoverende behandelingen. De andere verdieping is bestemd voor de chirurgie en het operatiekwartier. Op termijn (omstreeks het jaar 2022), zodra de New Erasmus klaar is, zal dit operatiekwartier direct aansluiten op dat van Erasmus.

De technische en de administratieve ruimtes liggen op de volgende verdieping.

De bovenste twee verdiepingen zijn gereserveerd voor de afdeling celtherapie, klinische labo's en labo's voor translationeel onderzoek waar vandaag vooral rond hematologische, digestieve en borsttumoren, melanomen en tumor-immunologie wordt gewerkt, maar met mogelijkheid tot uitbreiding.

Het gebouw zal ook beschikken over een geïntegreerde logistieke functie met leveringskades, in en uit, evenals magazijnen.

Medisch-technische aspecten

Het Jules Bordet Instituut beschikt reeds over:

- o een steriele eenheid voor de ziekenhuisopname van patiënten die transplantatie van bloedvormende stamcellen dienen te krijgen
- o een eenheid voor celtherapie en stamcelbanken (bloedvormende cellen en navelstrengbloed)
- o een eenheid voor de toediening van innoverende geneesmiddelen
- o een eenheid voor de radioactieve behandelingen in vivo
- o vier deeltjesversnellers met IMRT- en VMAT-technieken, ondersteund door 3D-beelden, borstkankerbehandeling bij geblokkeerde ademhaling
- o een peroperatoire deeltjesversneller
- o een projector van radioactieve kernen met hoog dosisdebiet
- o een CT-simulatiescanner
- o twee toestellen voor magnetische resonantie
- o drie CT-scanners waarvan één met dubbele buis – dubbele energie
- o echografen waarvan één prostaatbiopsie in 3D mogelijk maakt en een andere geautomatiseerd borstenonderzoek
- o mammografen waarvan één digitale met tomosynthese
- o thermisch geleide radiologietafels
- o gammacamera's SPECT-CT
- o een tomograaf met positron-emissie (PET), gecombineerd met een CT-scan
- o een chirurgische robot
- o een toestel voor behandeling van prostaattumoren met hoog-intensief ultrasoon geluid, gekoppeld aan de NMR
- o een endoscopiesysteem met elektromagnetische navigatie (GPS)
- o een laser voor behandeling van mucositis bij oncologische behandelingen
- o twee DNA-sequencers voor de genomische karakterisering van tumoren
- o een tumorotheek met ruim 14.000 tumormonsters voor onderzoeksactiviteiten

De meeste toestellen zullen naar het nieuwe Jules Bordet Instituut verhuizen; sommige worden vernieuwd. Het Jules Bordet Instituut streeft in het algemeen naar de verwerving van

elk innovatief technologisch apparaat dat relevant is voor zijn patiënten. Het Instituut zal zijn investeringsbeleid niet wijzigen in afwachting van de verhuizing.

Het nieuwe Jules Bordet Instituut zal vanaf zijn verhuizing nauw samenwerken met het Erasmusziekenhuis: dat kan meteen via een ondergrondse verbinding en nog beter vanaf 2022, zodra de twee instellingen effectief verbonden zullen zijn. Dit partnerschap betreft in het bijzonder de nucleaire geneeskunde. Volgens plan zullen de beide ziekenhuizen immers een gezamenlijke dienst voor nucleaire geneeskunde oprichten.

De grote krachtlijnen van het nieuwe Jules Bordet Instituut

De bouw van het nieuwe Jules Bordet Instituut biedt vele voordelen, zowel voor onderzoek als voor de patiënten en hun naaste verwanten, maar ook voor het medisch en paramedisch

personeel.

De patiënten zullen kunnen rekenen op:

- o een grotere onthaalcapaciteit om tegemoet te komen aan de behoeften van het toenemende aantal kankerpatiënten. Het Instituut beschikt vandaag over 160 bedden en plant er 250 in zijn nieuwe gebouw. Daarnaast is een oncologisch dagziekenhuis met 40 bedden voorzien
- o de onmiddellijke nabijheid van de spitstechnologieën en diensten van het Erasmusziekenhuis
- o het netwerk van het openbare vervoer en een nieuwe parking
- o moderne hotelvoorwaarden (wifi, airco, audiovisueel materiaal, park, verluchte ruimtes, ...)
- o meer comfort:
 - o minder afstanden en coherentie in trajecten om het aantal stappen, het tijdverlies, de stress en de vermoeidheid te verminderen
 - o uitzicht vanuit de kamers op de omgeving of de patio
 - o in elke kamer een uitgeruste douchecel
 - o verhoging van de beschikbaarheid van eenpersoonskamers
- o onthaal en integratie van de naaste verwanten
 - o kamer met bed voor de begeleider
 - o beschikbaarheid van salons met uitzicht op het omgevende platteland
 - o de naaste verwanten van patiënten die voor langere duur in het ziekenhuis worden opgenomen, beschikken over een ontspanningsruimte en gelegenheid om te koken

Het Jules Bordet Instituut zal zijn voordeel doen met:

- o de versterking van zijn internationale reputatie
- o de toenadering tot het academisch ziekenhuis en de labo's voor fundamenteel onderzoek van de faculteit geneeskunde van de ULB om de synergieën van de onderzoekspolen te versterken
- o het vermogen om meer klinisch onderzoek en labowerk te ondernemen

- o zijn openstelling tot heel Europa en zelfs verder; niet alleen Belgische patiënten
- o de vergemakkelijkte ontmoetingen tussen de professionals van de instelling voor formeel en informeel overleg
- o het compacte gebouw met een menselijk karakter

Het personeel zal profiteren van:

- o de reeds opgesomde voordelen maar ook een verbeterd comfort:
 - o ruime kleedkamers, aangepast aan de behoeften
 - o aanwezigheid van een polyvalente zaal (vergadering, ontspanning) per eenheid zodat het personeel kan rusten en toch beschikbaar blijven in dringende gevallen

Het nieuwe Jules Bordet Instituut in cijfers

- o 250 bedden
- o 40 plaatsen voor dagopname
- o 80.000 m²
- o 9 verdiepingen
- o 6 bunkers voor radiotherapie
- o 8 operatieruimtes
- o Project van 226 miljoen euro (zonder investeringen en medische apparatuur)

Accreditatie en certificatie OECI: optimalisering van de kwaliteit

Het Jules Bordet Instituut kreeg op 15 mei 2013 de OECI-accreditatie en -certificatie als

Comprehensive Cancer Center. Dit kwaliteitslabel is voorbehouden voor multidisciplinaire oncologische verzorgingsinstellingen die onderzoek, opleiding en patiëntenverzorging integreren en aan bepaalde kwantitatieve activiteitencriteria voldoen. Een primeur voor België.

Comprehensive Cancer Center

Deze OECI-accreditatie en -certificatie maakt van het Jules Bordet Instituut het eerste erkende "Geïntegreerde kankercentrum" in België. Het accrediteringsprogramma steunt op de naleving van internationale kwaliteitsstandaarden die specifiek werden ontwikkeld voor en door de Europese kankercentra, en op een auditprocedure.

Dit kwaliteitsevaluatieprogramma beoordeelt de verzorging, het onderzoek en de opleiding.

Dokter Dominique de Valeriola, Medisch Algemeen Directeur van het Instituut, verduidelijkt: *Het verkrijgen van deze accreditatie is het resultaat van de constante aandacht die het voltallige personeel van het Jules Bordet Instituut heeft voor de kwaliteit van de verzorging van patiënten, en de integratie van opleiding en onderzoeksprogramma's in deze verzorging. De OECI-accreditatie is ook een erkenning voor de belangrijke bijdrage van het Jules Bordet Instituut aan vele projecten en ontdekkingen in klinisch en translationeel onderzoek in Europa."*

Waarborg voor kwaliteit

Het Jules Bordet Instituut geniet als multidisciplinair centrum met één specialisatie erkenning voor de naleving van de veeleisende Europese kwaliteitscriteria voor de domeinen van

verzorging en onderzoek. Het onderscheidt zich derhalve heel in het bijzonder voor:

- o de multidisciplinaire aard en de kwaliteit van zijn verzorging
- o de patiëntgeoriënteerde verzorging
- o de kwaliteit van het onderzoek en de integratie daarvan in de verzorging
- o de actieve rol in het onderwijs en de opleiding van professionals
- o de constante bezorgdheid voor continue kwaliteitsverbetering

Medisch Algemeen Directeur van het Jules Bordet Instituut én OECI-voorzitter

Dokter Dominique de Valeriola, Medisch Algemeen Directeur van het Jules Bordet Instituut, werd in september 2014 benoemd tot voorzitter van de OECI. Haar mandaat loopt tot juni 2018. Zij heeft onder meer de volgende prioritaire doelstellingen voorgelegd:

- o OECI-accreditatie en -certificatie voor de Europese kankercentra: bedoeling is alle kankerpatiënten in Europa een grote verzorgingskwaliteit te garanderen en een einde te maken aan de bestaande verschillen tussen bepaalde kankercentra. Vandaag genieten al 29 centra de certificatie (17 als Comprehensive Cancer Centre; 12 als Clinical Cancer Centre). Voor 6 andere centra loopt momenteel de certificatieprocedure.
- o De bevordering van nieuwe ontwikkelingen op het domein van de biobanken en de activiteiten inzake moleculaire biologie van de anatomie-pathologielaboratoria.
- o Partnerschap met patiënten en hun naaste verwanten via de patiëntenverenigingen, om hen te betrekken bij de organisatie van de activiteiten van het kankercentrum en hun eisen op Europees niveau wederzijds te versterken.
- o De versterking van de aanwezigheid van OECI en haar leden op het Europese niveau.

Dokter Dominique de Valeriola,
Medisch Algemeen Directeur

Organisatie van Europese kankerinstellingen – OECI

De OECI werd in 1979 opgericht en is het enige Europese netwerk van kankerbestrijdingscentra. De organisatie telt vandaag 81 leden in heel Europa.

De eerste doelstelling van dit netwerk is de kwaliteit van de verzorging van kankerpatiënten in Europa te verbeteren. Hiertoe wil het netwerk het niveau van verzorging en onderzoek in heel Europa gelijkschakelen om alle Europese instellingen voor kankerbestrijding naar het hoogst mogelijke niveau te brengen. OECI vervult vele opdrachten om deze finaliteit te kunnen realiseren:

- o activiteiten vergelijken, ervaringen en projecten delen tussen Europese kankercentra
- o samenwerking tussen centra bevorderen, vooral wat hun onderzoeksactiviteiten in heel Europa aangaat
- o de banden tussen private en openbare initiatieven versterken
- o de beste praktijken die op Europees niveau werden getest overdragen naar de Geïntegreerde Centra voor Kankerbestrijding
- o kwaliteitscriteria en indicatoren voor resultaten definiëren voor de gevoerde acties
- o een databank voor alle kankercentra ter beschikking stellen
- o de relaties met de Amerikaanse tegenhanger AACI (American Association of Cancer Institutes) verzorgen.

Meer weten? www.oeci.eu

Onderzoek in het Jules Bordet Instituut: kanker bestrijden en verslaan

Het Jules Bordet Instituut heeft vanaf zijn oprichting continu getracht om inzicht te verwerven in de celmechanismen die bij kanker betrokken zijn en om de kankerbestrijdende behandelingen te verbeteren. Door nauw samen te werken met zorgprofessionals en artsen van overal, brengen onderzoekers van het Jules Bordet Instituut de innovaties uit het wetenschappelijk onderzoek tot aan het ziekbed van onze patiënten.

In het Jules Bordet Instituut vindt zowel klinisch als translationeel onderzoek plaats. Voor deze activiteit worden vele gezondheidsprofessionals én patiënten ingeschakeld.

Klinisch onderzoek

Klinisch onderzoek omvat klinische studies of proeven die we in het Jules Bordet Instituut uitvoeren met onze partners, academische onderzoekscentra en farmaceutische bedrijven. Deze klinische studies hebben bijvoorbeeld als doel nieuwe diagnosetechnieken te testen, meerdere therapeutische strategieën te vergelijken of nieuwe, innoverende medicatie te testen,

vooral voor kankers waarvoor nog geen doeltreffende behandeling bestaat. Klinisch onderzoek is enkel mogelijk indien patiënten zich hiervoor engageren. Dankzij hun medewerking aan klinische proeven kunnen onderzoekers antwoorden vinden voor belangrijke onderzoeksvraagstukken.

Translationeel onderzoek

Kanker begrijpen, markers vinden die zullen helpen bij de diagnose en om het antwoord op bepaalde behandelingen of de prognose van de patiënten te voorspellen, spelen de hoofdrollen bij het zogenaamd translationele onderzoek. Dit onderzoekstype steunt op analyses die werden uitgevoerd op bloed- en/of tumormonsters die – met instemming van de patiënten – werden afgenomen tijdens de diagnose of behandeling. Translationeel onderzoek heeft, geïntegreerd in klinisch onderzoek, de ambitie om ontdekkingen snel te concretiseren in de verzorging die de patiënten wordt aangeboden.

Het ziekenhuis werkt samen met nationale en internationale centra en integreert het onderzoek in de oncologische praktijk zodat patiënten kunnen profiteren van de recentste ontwikkelingen in de behandeling, bijvoorbeeld innovaties in moleculaire beeldvorming of in medicatie, en dit vijf tot zeven jaar vóór ze op grote schaal beschikbaar zullen zijn op de markt.

Op het onderzoeksdomein worden elk jaar opnieuw reuzenstappen gezet

- o Beter inzicht in de gezonde versus de kankercel dankzij vooruitgang in technologie, informatica en bio-informatica levert medisch gezien de grootste vooruitgang.
- o Moleculaire beeldvorming vormt technologisch gezien de belangrijkste vooruitgang.
- o De identificatie van nieuwe doelwitten op het niveau van kankercellen vormt een therapeutische innovatie waarmee selectievere en dus efficiëntere behandelingen kunnen worden doorgevoerd.
- o Dankzij identificatie van abnormale en erfelijke genen, gekoppeld aan een zeer hoog borstkankerrisico, kunnen de betrokken patiënten efficiënter verzorgd worden.

- o De ontwikkeling van geneesmiddelen of procédés die moeten interageren met de antitumorale immuniteit van de patiënten.
- o De aanleg van een tumorotheek, een kostbare databank die vandaag een van de grootste bronnen van tumorstalen van België is.

Als onderzoeksinstelling legt het Jules Bordet Instituut zichzelf de volgende doelstellingen op:

- o Een onderzoeksactiviteit handhaven die op zeer hoog niveau kan wedijveren
- o Internationale voortrekker en koploper zijn en blijven in diverse domeinen van kankerbestrijding
- o De onderzoeksactiviteiten steeds zichtbaarder maken
- o Een van de belangrijkste kankerbestrijdingscentra van Europa worden, en wedijveren met deze uit de Verenigde Staten

Maak kennis met onze onderzoeksentiteiten op www.bordet.be.

De tumorotheek: een collectieve inspanning voor de zieken en voor de wetenschap

Het Jules Bordet Instituut heeft in het kader van de activiteiten van de Pathologisch Anatomische Afdeling een tumorotheek (of biobank van tumoren) ontwikkeld, anders gezegd: een echte bibliotheek van tumoren. De tumorotheek van het Jules Bordet Instituut telt tumormonsters van meer dan 10.000 patiënten en behoort daarmee tot de grootste van België.

Deze stalen van biologisch materiaal (weefsels, bloed of niet-vaste stoffen) die werden afgenomen van patiënten van het Instituut worden bewaard en ter beschikking gesteld voor de wetenschappers die betrokken zijn bij het onderzoek naar kanker en zijn behandeling. De tumorotheek bestaat dus door en voor de patiënten.

Deze tumorenbank maakt het mogelijk:

- o de mechanismen aan de basis van de ziekte beter te begrijpen
- o de kanker beter op te sporen en te bestrijden
- o nieuwe therapeutische strategieën tot stand te brengen

Elke patiënt is uniek en daarom is het nodig een aangepaste behandeling aan te wenden. Dit wordt vergemakkelijkt door het bestaan van de tumortheek die dus een essentiële rol speelt in de evolutie naar een gepersonaliseerde geneeskunde.

De biobank van het Jules Bordet Instituut is sinds 2012 de enige tumortheek in België met het ISO9001-certificaat dat haar conformiteit met vele kwaliteitsvereisten bevestigt. De activiteiten worden ondersteund door het Nationaal Kankerplan dat werd gelanceerd door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Sinds 2013 werkt de tumortheek ook mee aan het kwaliteitscontroleprogramma "Biorepository Proficiency Testing" van ISBER (International Society for Biological and Environmental Repositories) dat zich toelegt op de validering en de klinische evaluatie van de biomarkers die nodig zijn voor de vooruitgang inzake wereldgezondheid.

Het team dat instaat voor de tumortheek heeft vandaag de ambitie om de volgende twee uitdagingen aan te gaan:

- o alle gegevens aangaande de tumormonsters onderbrengen in de virtuele catalogus van het Nationaal Kankerregister zodat ze toegankelijk zijn voor alle Belgische onderzoeksteams
- o de gegevens ter beschikking stellen van wetenschappers in de hele wereld.

Het Jules Bordet Instituut heeft ook oog voor de ethische implicaties van dergelijke activiteit. Het Instituut mag de gegevens die verbonden zijn met een weefselmonster van een patiënt enkel bewaren indien deze laatste vooraf hiermee heeft ingestemd. Het proces blijft vertrouwelijk, en het Ethisch Comité en het Comité van de Tumortheek van het Instituut staan borg voor een totale bescherming van de rechten van de patiënt.

Opsporing en preventie: voorkomen en opsporen om beter te

verzorgen

Enkele cijfers

Jaarlijks worden **13.600** mensen onthaald in ons Preventie- en Opsporingscentrum.

Jaarlijks worden **67.820** kankers vastgesteld in België.

3 % van de Belgische bevolking kreeg in de voorbije 10 jaar een kankerdiagnose te horen.

Primaire of secundaire preventie

Niemand is veilig voor kanker. U kunt uw risico echter met 30% verminderen door enkele eenvoudige regels na te leven (**primaire preventie**):

- Niet roken

- Uw gewicht onder controle houden
- Evenwichtig eten
- Geregeld fysieke activiteit blijven beoefenen
- Matig zijn met alcoholverbruik
- De blootstelling aan de zon beperken.

Dankzij de opsporing (**secundaire preventie**) kunnen bepaalde kankers, waaronder de meest frequente, in een vroegtijdig stadium ontdekt worden, nog voor de symptomen opduiken. Door gebruik te maken van kankeropsporing kunt u uw kansen in uw voordeel doen keren.

Preventie en opsporing van kanker in het Jules Bordet Instituut

Ons Centrum voor Preventie en Opsporing van Kanker biedt een dienst voor oncologisch risicobeheer. Deze dienst staat open voor iedereen, evenzeer voor mensen zonder bijzonder risico als voor mensen met een bekend risico. De aanpak is multidisciplinair: medisch, genetisch, sociaal, professioneel, psychologisch.

Een gepersonaliseerd preventieplan

Het Centrum voor Preventie en Opsporing stelt eerst uw risicoprofiel op. Daarna volgt een gepersonaliseerd preventieplan. Het betreft een opsporingsstrategie die aangepast is aan uw persoonlijke risicosituatie. Verder raden we u eventuele aanpassingen aan uw levensstijl aan (stoppen met roken, voeding, fysieke activiteit). We kunnen u helpen om hierbij een geslaagde start te nemen dankzij ons Centrum voor Hulp aan Rokers en/of onze diëtisten.

Met uw instemming brengen we ook verslag uit aan uw huisarts.

De Vrienden van het Bordet Instituut: de kanker de pas afsnijden

De missies

Al ruim 45 jaar biedt de vzw De Vrienden van het Bordet Instituut morele en materiële hulp door exclusieve financiering en ondersteuning van het onderzoek binnen het Instituut. De vzw is de eerste privédonateur. In de voorbije vijf jaar hebben "De Vrienden" meegewerkt om bijna 12 miljoen euro op te halen. De vzw is de enige vereniging die het Instituut ondersteunt in al zijn activiteitendomeinen. Ze functioneert dankzij giften, legaten en de opbrengst van de evenementen die ze organiseert.

De te subsidiëren projecten worden geselecteerd op basis van de evaluatie door onafhankelijke wetenschappelijke experts. "De Vrienden" financieren de onderzoeksprojecten van het Instituut rechtstreeks, zonder tussenpersoon, om verspilling van middelen en energie te vermijden.

De onderzoekers die voor hun projecten financiële steun krijgen, en die deze financiering graag verlengd zien, dienen een activiteitenverslag voor te leggen aan de vzw. Deze blijft dagelijks contact onderhouden met de wetenschappers om een betere kijk te krijgen op de behoeften en met het oog op een optimale follow-up van de projecten die ze ondersteunt.

De vzw "De Vrienden van het Bordet Instituut" verbinden zich ertoe:

- o ondersteuning van de artsen en de onderzoekers van het Instituut
- o selectie en financiering van de onderzoeksprogramma's
- o subsidiëring van jonge onderzoekers dankzij beurzen
- o financiering van innoverende technologische apparatuur
- o beheer van ingezamelde fondsen

De Vrienden van het Bordet Instituut bieden ook vrijwilligerswerk aan en verwelkomen dan ook vrijwillige medewerkers met het oog op twee belangrijke missies: de distributie van lichte maaltijden bij patiënten die in het ziekenhuis verblijven en het onthaal van patiënten bij hun aankomst in het Jules Bordet Instituut.

De projecten

Om bij te dragen tot de ontwikkeling van het Jules Bordet Instituut lanceren "De Vrienden" elk jaar diverse acties zoals tombola's of gala-avonden om fondsen in te zamelen.

De vzw organiseert elk jaar ook het evenement "101 tafels voor het leven". Sinds 2004 geven een veertigtal chefs (onder wie meerdere sterrenchefs) het beste van zichzelf voor het onderzoek naar kanker. Tijdens die bijzondere dag stellen zij elk een tafel voor tien ter beschikking van schenkers die bereid zijn gasten uit te nodigen voor een verrassingsmaaltijd. Dit evenement begint met een samenkomen van alle genodigden in het Stadhuis van Brussel bij een cocktail. Daarna wijst de burgemeester van de Stad Brussel de tafels via lottrekking toe aan de donateurs. Daarna volgt de avond zijn gastronomische programma; elke genodigde deelt een uitzonderlijk menu in een van de grootste Brusselse restaurants. De opbrengst van dit evenement gaat integraal naar de vzw om weer nieuwe onderzoeksprogramma's van het Jules Bordet Instituut te financieren.

Deze liefdadigheidsactie heeft ook oog voor de patiënten die in het ziekenhuis verblijven: zij hebben het voorrecht om grote sterrenchefs zoals Ghislaine Arabian en Yves Mattagne te ontmoeten. Deze laatsten komen persoonlijk op bezoek aan het ziekbed om de patiënten te laten genieten van hun talent: ze krijgen in hun kamer een driesterrenmaaltijd op maat opgediend, bereid met de hulp van de diëtisten van het Instituut.

Voor elke uitgave van dit evenement verleent een bekende peter zijn medewerking aan de actie. Hij werkt meer bepaald mee aan de distributie van de maaltijden in het ziekenhuis. In het recente verleden verleenden bijvoorbeeld Eric-Emmanuel Schmitt en Bernard Yverlès hun medewerking voor het welslagen van deze feestdag. Een andere uitzonderlijke meter (uitgave 2017) was actrice Brigitte Fossey.

Meer weten?

www.vrienden-bordet.be

www.101tables.com

Perscontact – Jules Bordet Instituut

Ariane van de Werve

Jules Bordet Instituut

Héger-Bordetstraat 1

1000 Brussel

Tel.: +32 2 541 31 39

Mobiel: +32 486 17 33 26

E-mail: ariane.vandewerve@bordet.be

www.bordet.be